

บทคัดย่อ

ภายหลังเกิดเหตุการณ์การก่อวินาศกรรม โดยใช้เครื่องบินโดยสารเป็นพาหนะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว ทวีโลกต่างก็ตระหนักถึงการนำเอาระบบรักษาความปลอดภัยที่ดีและสามารถไว้ใจได้มาใช้งานยังสนามบินของตน ระบบตรวจสอบผู้โดยสารล่วงหน้า ถือเป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาประยุกต์ใช้งาน โดยเป็นระบบหนึ่งที่หลายประเทศทั่วโลกเลือกนำมาใช้งาน ไม่ว่าจะเป็น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ฯ เพราะมีมาตรฐานในด้านความปลอดภัยค่อนข้างสูง

ระบบตรวจสอบผู้โดยสารล่วงหน้า (Advanced Passenger Processing System : APPS / Advanced Passenger Process : APP / Advanced Passenger Information : API) พัฒนาขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการทำงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หรือ สตม. ในการตรวจสอบผู้โดยสารที่จะเดินทางเข้า-ออกประเทศ โดยมุ่งเน้นให้มีการตรวจสอบตั้งแต่ผู้โดยสารทำการเช็คอินก่อนที่จะเดินทางไปประเทศปลายทาง เพื่อเป็นการป้องกันผู้ก่อการร้ายสากลที่จะเดินทางเข้าหรือออกประเทศ ซึ่งสามารถสนองตอบนโยบายของรัฐบาลในด้านความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ โดย บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) หรือ ทอท. ในฐานะผู้บริหารและจัดการท่าอากาศยาน รับผิดชอบเป็นศูนย์กลางในการติดตั้ง จัดวางระบบและรับ-ส่งข้อมูลของผู้โดยสาร ซึ่งเชื่อมระหว่างระบบคอมพิวเตอร์หลักของบริษัทสายการบิน และระบบคอมพิวเตอร์ของ สตม. โดยผ่านเครือข่ายของ SITA ซึ่งเป็นผู้ให้บริการด้านเครือข่ายที่ใหญ่ที่สุดและมีผู้นิยมใช้งานมากที่สุดในโลก โดยระบบจะนำข้อมูลผู้โดยสารที่ได้รับจากสายการบิน ตั้งแต่ขั้นตอนเช็คอินที่ประเทศต้นทาง มาทำการตรวจสอบกับข้อมูลบุคคลต้องห้ามในฐานข้อมูลของ ทอท. และสตม. แล้วส่งผลการตรวจสอบกลับไปยังจุดเช็คอิน ณ ท่าอากาศยานต้นทางได้ทันที (Realtime) ซึ่งถ้าพบว่าเป็นผู้โดยสารต้องห้าม ก็จะไม่รับเช็คอินให้กับผู้โดยสาร พร้อมทั้งส่งผลการตรวจสอบดังกล่าวกลับไปให้ สตม. และทำการบันทึกลงฐานข้อมูลของ ทอท. เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในภารกิจของ ทอท.ต่อไป ซึ่งต่างจากระบบตรวจผู้โดยสารแบบเดิมที่ สตม.จะเป็นคนตรวจข้อมูลผู้โดยสาร โดยในส่วนของผู้โดยสารขาเข้านั้น กว่าที่จะรู้ว่าเป็นผู้โดยสารต้องห้าม ก็ต่อเมื่อผู้โดยสารนั้นเดินทางมาถึงแล้ว และบริษัทสายการบินยังต้องเสียค่าปรับให้กับ สตม. รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่บริษัทสายการบินต้องจ่าย เพื่อนำผู้โดยสารนั้นกลับไปยังประเทศต้นทางที่เดินทางมา และในส่วนของผู้โดยสารขาออก เมื่อผู้โดยสารเข้ามาทำการเช็คอิน บริษัทสายการบินก็จะตรวจสอบโดยผ่านเครือข่ายไปยังฐานข้อมูลที่มีจนถึงท่าอากาศยานปลายทาง เพื่อดูว่าเป็น

บุคคลต้องห้ามหรือไม่ ถ้าใช่ก็จะไม่รับเช็คอิน และไม่ได้รับอนุญาตให้เดินทางออกนอกประเทศเช่นกัน อย่างไรก็ตาม มาตรการตรวจสอบผู้โดยสารล่วงหน้านี้จะทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อทั้งท่าอากาศยานต้นทางและปลายทางมีการติดตั้งระบบใช้งานสมบูรณ์แล้ว ถ้าฝั่งใดฝั่งหนึ่งหรือทั้งสองฝั่งยังไม่ได้ติดตั้งใช้งานก็อาจเป็นช่องทางให้เกิดการลักลอบเพื่อการก่อการร้ายได้

งานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตกับผู้โดยสาร บริษัทสายการบินและหน่วยงานต่างๆ ที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการเดินทางโดยอากาศยานของผู้โดยสารที่ผ่านเข้า – ออก ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นสนามบินแห่งใหม่ล่าสุดของประเทศไทยซึ่งใหญ่และทันสมัยที่สุดในเอเชียอาคเนย์ เมื่อมีการนำเอาระบบการตรวจสอบผู้โดยสารล่วงหน้ามาใช้งานในท่าอากาศยานแห่งนี้ แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มี การนำเอาระบบดังกล่าวมาใช้งานจริง โดยต้องรอความพร้อมของแต่ละหน่วยงานที่จะต้องมีการเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าหากัน และรวมทั้งความพร้อมทางด้านบุคลากรด้วย การศึกษาและ วิจัยงานฉบับนี้จึงเป็นเพียงการวิเคราะห์ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตในด้านต่างๆ ทั้งผลกระทบทางบวกและทางลบ ซึ่งผลกระทบบางอย่างอาจจะเกิดขึ้นจริง บางอย่างอาจจะไม่เกิดขึ้นจริง ขึ้นกับปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการศึกษาและ วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างข้อมูลของท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ซึ่งไม่มีระบบระบบการตรวจสอบผู้โดยสารล่วงหน้าใช้งาน กับท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งมีการติดตั้งระบบใช้งาน ซึ่งเป็นการ สมมติหรือจำลองเหตุการณ์ขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม ระบบนี้จะสามารถดำเนินการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งภาครัฐ ได้แก่ สตม. ศุลกากร (ศก.) กรมขนส่งทางอากาศ (ขอ.) รวมทั้งภาคเอกชน ได้แก่ บริษัทสายการบิน และองค์กรในอุตสาหกรรมการบินต่าง ๆ ที่จะต้องร่วมมือกันในการดำเนินการให้แล้วเสร็จ เพื่อใช้งานในการป้องกันผู้ก่อการร้ายเข้าหรือออกประเทศ อันเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลในเรื่องความมั่นคงของประเทศ